

- школа майбутнього працевлаштування. Неурядовий сектор повинен готувати майбутніх фахівців;
- надання послуг: це найбільш очевидна роль та функції громадських організацій для розвитку села;
- знання про місцеві умови і потреби: громадські організації на сільських територіях можуть вирішувати конкретні проблеми. Вони краще за інших знають потреби і потреби своїх співтовариств;
- гнучкість: сільські громадські організації не повинні бути обтяжені бюрократичною ієрархією. Це дасть можливість еластично адаптуватися до нових ситуацій і умов, і виживати в надзвичайних ситуаціях;
- ефективність: сільські громадські організації повинні навчитись надавати публічні блага і послуги ефективніше, ніж інші суб'єкти, на відміну від державних установ, вони повинні створити конкурентне поле між собою за здобуття грантів і замовлень (дотацій і контрактів).

Таким чином, сільські громадські організації будуть представляти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів у державних та громадських органах; одержувати від органів державної влади і управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань; вносити пропозиції до органів влади і управління; розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та цілі – це провідна роль громадських структур у відбудові та розвитку сільських територій.

Список літератури:

1. Гайдуцький П.І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П.І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 43-48.
2. Прокопа І.В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій / І.В. Прокопа // Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій : матер. VII річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників. – К.: Вид-во «Либідь», 2005. – С. 94-99.
3. Соціально-економічний розвиток сільських територій / За ред. В.К. Терещенка. – К., 2011. - 335 с.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Хміль Н.В., к.е.н., с.н.с., ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна

Ідеологія сталого розвитку суспільства (гармонізація розвитку соціальної, економічної та екологічної складових) покликана вирішити сучасні глобальні проблеми людства таким чином, щоб не тільки задовольнити зростаючі потреби населення планети, а й не позбавити можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні. Ця ідеологія не дарма визначена вченими домінантою на ХХІ ст. У зв'язку з цим, міжнародна спільнота, починаючи з 1992 р. постійно організовує заходи, спрямовані на консолідацію зусилля з боку всіх країн у боротьбі з соціально-економічними та екологічними проблемами (голодом, вичерпністю природних ресурсів, забрудненням навколишнього середовища, війнами, поляризацією

економічного розвитку країн та доходів громадян й ін.). В рамках глобального партнерства проводяться Конференції ООН з проблем навколишнього середовища і розвитку (Rio, Rio+5, Rio+10, Rio+20), за результатами яких приймаються програмні документи і декларації, які є орієнтирами і настановами для країн-учасників при формуванні національних політик з урахуванням принципів сталого розвитку. Не зважаючи на всесвітнє визнання окреслених проблем та важливості їх вирішення, багато поставлених завдань на Конференціях ще не досягнуто, адже, вказані документи мають рекомендаційний характер. Це вказує на досить низькі темпи адаптації національних законодавств до вимог сталого розвитку.

Що ж стосується українського законодавства, то тут існують певні особливості в реалізації впровадження засад сталого розвитку. Законодавчо закріпленні концептуальні положення сталого розвитку, в т.ч. і аграрного сектору економіки, досі відсутні, хоча, є певний поступ у створенні їх передумов. Так, система нормативно-правового забезпечення сталого розвитку сільського господарства відображена в національному законодавстві через нормативно-правові акти загальної дії (рамкові закони), галузеве та територіальне законодавство (рис.).

В національному законодавстві сталий розвиток розглядається або в широкому розумінні – в контексті сталого розвитку суспільства чи країни, який формується під впливом міжнародного та євроінтеграційного вектору державної політики, або ж переважно з точки зору екологічних питань. В галузевому законодавстві використання поняття сталого розвитку як результату інтеграції трьох його складових носить, здебільшого, опосередкований, або декларативний характер. Конкретних завдань, заходів та шляхів реалізації в них не передбачено. Як правило, складові сталого розвитку досить широко відображені у відповідних спеціалізованих нормативно-правових актах, які регулюють окремо кожну сферу.

Разом з тим, варто відмітити активізацію зусиль у формуванні нормативно-правової бази з забезпечення переведення вітчизняної аграрної сфери на засади сталого розвитку. Процес прискорився за умов активної інтеграції України до Європейської Спільноти. Відповідна Програма передбачає адаптацію українського законодавства у політичній, соціальній та економічній сферах до вимог ЄС за пріоритетними напрямками, серед яких варто виділити економічну і соціальну взаємодоповнюваність, якість життя та охорону навколишнього природного середовища. Євроінтеграційні процеси були відображені та врегульовані у таких документах, як Концепція адаптації законодавства України до законодавства ЄС, Стратегія інтеграції України до ЄС, Європейський вибір: Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки, План дій «Україна – ЄС». Процес зближення та об'єднання економіки з країнами ЄС передбачає і посилення співробітництва в аграрній сфері, де Спільна аграрна політика ЄС (САП ЄС) стає частиною національної. САП ЄС націлена на підтримку розвитку сільських територій та створення умов для гармонійного поєднання продовольчої безпеки, екологічного добробуту та якісного життєвого середовища.

Проте, не зважаючи на досить позитивні тенденції в формуванні нормативно-правового поля для реалізації засад сталого розвитку в сільському господарстві, майже всі положення нормативних документів прямого регулювання носять декларативний характер, не розкриваючи інструментарію та механізму реалізації окреслених проблем, а ті положення, які містяться в актах опосередкованого впливу стосуються окремо кожної з складових сталого розвитку, а не розглядають їх як інтегровану єдність.

<p><u>Статут Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (від 25.11.2003 р.)</u> «підвищення рівня харчування та стандартів життя народів, ... забезпечення зростання продуктивності виробництва та розподілу всього продовольства та сільськогосподарської продукції, ... забезпечення свободи людства від голоду»</p>
<p><u>Марракеська угода про заснування Світової організації торгівлі(№ 981-049 від 05.02.2008р.)</u> «відносини у сфері торгівлі та економічної діяльності повинні бути спрямовані на підвищення рівня життя, забезпечення повної зайнятості та значного і постійного зростання реального доходу та ефективного попиту, розширення виробництва товарів ... з одночасним забезпеченням оптимального використання світових ресурсів відповідно до цілей сталого розвитку, прагнучи як захистити, так і зберегти навколишнє середовище...»</p>
<p><u>Закон «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» (№ 2982-IV від 18.10.2005 р.)</u> «основні засади державної аграрної політики спрямовані на забезпечення сталого розвитку аграрного сектору національної економіки»</p>
<p><u>Закон «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві» (№ 400 від 17.10.1990 р)</u> «високий рівень соціально-економічного розвитку села є основною умовою продовольчого та сировинного забезпечення республіки, її економічної незалежності»</p>
<p><u>Закон «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» (№ 2816-VI від 21.12.2010 р.)</u> «Сталий соціально-економічний розвиток будь-якої країни означає таке функціонування її господарського комплексу, коли одночасно задовольняються зростаючі ... потреби населення, забезпечується раціональне та екологічно безпечне господарювання ... збалансоване використання природних ресурсів, створюються сприятливі умови для здоров'я людини, збереження і відтворення навколишнього ... середовища та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва»</p>
<p><u>Закон «Про генеральну схему планування території України» (№ 3059-III від 07.02.2002 р.)</u> «на територіях передбачаються зони сільського господарства — забезпечення сталого розвитку агропромислового комплексу та сільських населених пунктів...»</p>
<p><u>План дій «Україна – Європейський Союз» (від 12.12.2005 р.)</u> «план дій сприятиме розробці та реалізації стратегій та заходів, спрямованих на забезпечення економічного зростання, ... зростання життєвого рівня та захисту навколишнього середовища, забезпечуючи тим самим досягнення довгострокової цілі сталого розвитку»</p>
<p><u>Постанова Верховної Ради «Про концепцію розвитку населених пунктів» (№ 1359-XIV від 24.12.1999 р.)</u> «сталий розвиток населених пунктів – соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток міських і сільських поселень, спрямований на створення їх економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів, ... удосконалення соціальної, виробничої, ... екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, ... збереження ... біологічного різноманіття...»</p>
<p><u>Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 р» (№1158 від 19.09.2007 р.)</u> «забезпечення життєздатності сільського господарства, його конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринку, гарантування продовольчої безпеки країни»</p>
<p><u>Розпорядження Кабінету Міністрів «Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року» (№ 806-р від 17.10.2013 р.)</u> «Принципами розвитку аграрного сектору у сфері організації аграрного виробництва є збалансованість його розвитку за економічними, соціальними та екологічними критеріями»</p>

Рис. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку сільського господарства

Джерело: складено автором на основі нормативно-правових актів України

Висновки. Переведення галузі сільського господарства на засади сталого розвитку в Україні відбувається під впливом євроінтеграційних процесів. Досить значними є створення потужної нормативно-правової бази щодо регулювання та створення умов для сталого розвитку. Поряд з цим, відмічається відсутність комплексності та системності у розробці та прийнятті нормативних актів, зокрема низького темпу конвергенції соціального, економічного, екологічного законодавства, в т.ч. в процесі реалізації державної аграрної політики. Враховуючи вище сказане, для поліпшення ситуації слід здійснити такі заходи:

1. прийняти рамкові нормативно-правові акти (концепцію, стратегію, програму) сталого розвитку суспільства, які потім враховувати при розробці галузевих актів, або адаптовувати до особливостей сфер діяльності та галузей народного господарства;

2. привести систему нормативно-правових актів з питань державного управління галуззю сільського господарства у відповідність з засадами сталого розвитку, що створить передумови для сталого розвитку галузі.

СУТНІСТЬ ТА ПРИЧИНИ ПРИВАТИЗАЦІЇ, ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ

*Чорна О.Є., к.е.н., доцент, с.н.с. відділу економічної теорії,
Інститут економіки та прогнозування НАН України, м. Київ, Україна*

На сучасному етапі розвитку суспільства ускладнюється не тільки загальноекономічна складова, а й окремі процеси, що протікають як у глобальному економічному середовищі, так і процеси характерні для окремих типів економік, країн і систем. Особливо актуальним в даний момент є пошук оптимальних підходів до вирішення проблем підвищення ефективності приватизаційних процесів і пошуку ефективного суспільного договору, який дозволить врахувати інтереси всіх сторін.

Аналізуючи приватизаційні процеси в світі необхідно виділити основні види приватизації. Так, згідно Річарду Бруксу існує п'ять основних видів приватизації [1]:

Повна приватизація. Передбачає пряму продаж державних активів у приватну власність. При цьому перехід активів тягне за собою перехід і зобов'язань. Способів продажу державного майна декілька. Найбільш поширеним є випуск акцій і подальший їх продаж на фондовому ринку. Також держава може використовувати прямий продаж активів інвестору через аукціон. Третій спосіб реалізації активів, широко поширений в країнах східної Європи на початку 90-х років, - це ваучерна приватизація, відповідно до умов якої, ваучери, розповсюджувалися або безкоштовно, або за мінімальною вартістю серед населення.

Приватизація операцій. Передбачає передачу управлінської та операційної функції, щодо об'єктів, які перебувають у державній власності, приватному сектору. Прикладом може бути передача прав управління та оперативного обслуговування спортивними об'єктами, концертними залами, платними інфраструктурними об'єктами, такими як платні дороги та мости.

Використання контрактів. Передбачає укладання контрактів на надання послуг приватними підприємствами, відповідно до яких діяльність компаній оплачується безпосередньо державою. Прикладом даного виду приватизації може бути укладання договорів на утилізацію побутових відходів, надання послуг служб громадської безпеки, обробки даних, консалтинг та ін.

Франчайзинг. Являє собою передачу виключних прав на надання послуг у рамках певної географічної території приватному підприємству. Як приклад можна